

НАСТАВНИ ПРОГРАМ ЗА НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ		
МАТЕМАТИКА		
РАЗРЕД	СЕДМИЧНИ БРОЈ ЧАСОВА	ГОДИШЊИ БРОЈ ЧАСОВА
ТРЕЋИ	4	144
ОПШТИ ЦИЉЕВИ ПРОГРАМА		
✓ Цјеловит развој свих потенцијала дјетета до личног максимума, уважавајући индивидуалности и урођене склоности у сваком од аспеката развоја, поштујући ниво и темпо напредовања који је дијете већ достигло. ✓ Развијање способности опажања и посматрања. ✓ Развијање интересовања и мотивације за математичке садржаје. ✓ Развијање самосталности, одговорности, истрајности, радозналости, уредности и прецизности у раду. ✓ Повезивање раније усвојених математичких садржаја са новим и њихово примјенљивање у активностима свакодневног живота.		
ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ ПРОГРАМА		
- Проширивање знања о предметима, облицима и њиховим односима у простору, и упоређивање предмета према различитим особинама. - Проширивање знања о појмовима: тачка, линија, област. - Унапређивање способности читања, писања и упоређивања бројева друге десетице. - Упознавање са појмом мјесне вриједности цифре (десетица и јединица). - Овладавање рачунским операцијама и основним својствима сабирања и одузимања у оквиру друге десетице. - Развијање способности рјешавања једноставних текстуалних задатака. - Стицање основних знања из области мјера и мјерења. - Стицање основних знања о домаћој новчаној валути. - Развијање способности правилног читања, записивања и упоређивања бројева до 100. - Упознавање са појмом мјесне вриједности цифре (стотина, десетица и јединица). - Овладавање рачунским операцијама и основним својствима сабирања и одузимања у оквиру прве стотине. - Усвајање математичких појмова из области множења (знак пута, множење бројевима 1, 2, 5, 0).		
САДРЖАЈИ ПРОГРАМА		
Ред. бр.	Теме	Оквирни број часова
1.	Предмети и бића у простору и односи међу њима	5
2.	Линија и област	8
2.	Друга десетица	8
3.	Рачунске операције природних бројева до 20	44

4.	Мјере и мјерења	9
5.	Бројеви прве стотине	20
6.	Рачунске операције природних бројева до 100 (сабирање, одузимање, множење)	50

ИСХОДИ УЧЕЊА И ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ/ПОЈМОВИ

Наставна тема 1: Предмети и бића у простору и односи међу њима (5 часова)

Посебан циљ:

Проширивање знања о предметима, облицима и њиховим односима у простору и упоређивање предмета према различитим особинама.

ОЧЕКИВАНИ ИСХОДИ	САДРЖАЈИ/ПОЈМОВИ
Ученик: - одређује положај предмета у простору и на папиру; - именује, разликује и показује лијеводесно на себи и другом; - графички приказује смјер кретања (напријед, назад, лијево, десно...); - класификује предмете према двије или више задатих особина; - именује и разликује предмете облика квадра, лопте, купе, коцке, ваљка, пирамиде... - црта предмета облика квадра, купе, коцке, ваљка, лопте, купе, коцке, ваљка, пирамиде помоћу геометријског прибора;	• Предмети и бића у простору и односи међу њима; • Класификација предмета; • Геометријски облици; • Геометријска тијела;

Наставна тема 2: Линија и област (8 часова)

Посебан циљ:

Проширивање знање о појмовима: тачка, линија, област.

ОЧЕКИВАНИ ИСХОДИ	САДРЖАЈИ/ПОЈМОВИ
Ученик: - именује и црта различите врсте линија (праве, криве, отворене и затворене) - графички приказује и објашњава унутрашње и спољашње области; - спаја двије тачке правом линијом користећи геометријски прибор; - графички приказује тачку кружићем и обиљежава је великим штампаним словом; - показује, именује и црта дуж (као праву ограничену са двије тачке); - показује, именује и црта изломљену линију; - показује, именује и записује дужи	• Врсте линија; • Област (унутрашњост и спољашњост); • Тачка; • Дуж; • Изломљена линија;

приказане на изломљеној линији;	
Наставна тема 3: Друга десетица (8 часова)	
Посебни циљеви: Унапређивање способности читања, писања и упоређивања бројева друге десетице. Упознавање са појмом мјесне вриједности цифара (десетица и јединица).	
ОЧЕКИВАНИ ИСХОДИ	САДРЖАЈИ/ПОЈМОВИ
Ученик: - правилно броји до 20; - чита и записује бројеве до 20; - одређује претходник и сљедбеник броја; - приказује бројевни низ до 20 на бројевној правој; - идентификује мјесну вриједност цифара; - упознаје се са појмовима „десетица“ и „јединица“; - именује и разликује једноцифрене и двоцифрене бројеве; - упоређује бројеве друге десетице; - именује и разликује парне и непарне бројеве друге десетице;	• Друга десетица; • Бројеви друге десетице; • Претходник и сљедбеник броја; • Мјесна вриједност цифара; • Упоређивање бројева до 20; • Парни и непарни бројеви;
Наставна тема 4 : Рачунске операције природних бројева до 20 (44 часа)	
Посебни циљеви: Овладавање рачунским операцијама и основним својствима сабирања и одузимања у оквиру друге десетице;. Развијање способности рјешавања једноставних текстуалних задатака.	
ОЧЕКИВАНИ ИСХОДИ	САДРЖАЈИ/ПОЈМОВИ
Ученик: - сабира и одузима до 10; - сабира 10 са једноцифреним бројевима; - сабира двоцифрени и једноцифрени број; - одузима једноцифрени број од двоцифреног без прелаза у нижу десетицу; - одузима једноцифрени број од двоцифреног са прелазом у нижу десетицу; - уочава и примјењује законитост сабирања и одузимања са нулом; - именује сабирке и збир у математичком исказу;	• Сабирање и одузимање до 10; • Сабирање до 12; • Сабирање до 14; • Сабирање до 16; • Сабирање до 18; • Сабирање до 20; • Сабирање и одузимање до 11; • Сабирање и одузимање до 13; • Сабирање и одузимање до 15; • Сабирање и одузимање до 17; • Сабирање и одузимање до 19; • Сабирање и одузимање до 20;

- именује умањеник, умањилац и разлику у математичком исказу; - примјењује законитост замјене мјеста сабирака; - идентификује улогу нуле у сабирању и одузимању; - користи законитост здруживања бројева у сабирању и одузимању; - правилно користи израз “за толико већи број“ „за толико мањи број“. - одређује непознати сабирак, умањеник или умањилац у математичком изразу; - рјешава једноставне текстуалне задатке;	• Нула у сабирању и одузимању; • Здруживање сабирака; • Одређивање непознатог сабирка; • Одређивање непознатог умањеника-умањиоца; • Текстуални задаци;

Наставна тема 5 : Мјере и мјерења (9 часова)

Посебни циљеви:

Стицање основних знања из области мјере и мјерења.

Стицање основних знања о домаћој новчаној валути.

ОЧЕКИВАНИ ИСХОДИ	САДРЖАЈИ/ПОЈМОВИ
Учениик: - описује и показује различите начине мјерења дужине-нестандардним мјерама (стопало, педаљ, палац, лакат...) - идентификује метар као јединицу за мјерење дужине; - идентификује јединице мање од метра (дециметар, центиметар) и користи ознаке; - примјењује мјерење дужине у практичном раду; - именује новчану валуту; - именује и разликује основне новчане апоене; - упоређује вриједности новчаних апоена (1, 2, 5, 10, 20, 50, 100); - одређује временске интервале на календару (година, мјесец, седмица, дан); - одређује основне интервале на сату (сат, минут, секунда);	• Мјерење дужине; • Метар; • Јединице мање од метра (dm, cm); • Домаћа валута; • Мјерење времена (година, мјесец, седмица, дан); • Мјерење времена (сат, минут, секунда);

Наставна тема 6: Бројеви прве стотине (20 часова)

Посебни циљеви:

Развијање способности правилног читања, записивања и упоређивања бројева до 100.

Упознавање са појмом мјесне вриједности цифара (стотина, десетица и јединица).

ОЧЕКИВАНИ ИСХОДИ	САДРЖАЈИ/ПОЈМОВИ
Ученик: - чита, записује и упоређује десетице прве стотине; - графички представља десетице прве стотине на бројевној правој; - правилно броји, записује и чита бројеве до 100; - графички представља бројеве до 100 на бројевној правој; - упоређује бројеве до 100; - одређује мјесну вриједност цифре у броју;	• Десетице прве стотине; • Упоредивање дестица прве стотине; • Писање и читање бројева до 100; • Упоредивање бројева до 100; • Мјесна вриједност цифара; • Бројеви прве стотине; • Упоредивање бројева прве стотине;

Наставна тема 7 : Рачунске операције природних бројева до 100 - сабирање, одузимање, множење (50 часова)

Посебни циљеви:

Овладавање рачунским операцијама и основним својствима сабирања и одузимања у оквиру прве стотине.

Усвајање математичких појмова из области множења (знак пута, множење бројевима 1,2,5,0).

ОЧЕКИВАНИ ИСХОДИ	САДРЖАЈИ/ПОЈМОВИ
Ученик; - сабира десетице прве стотине; - одузима десетице прве стотине; - сабира десетице и једноцифрене бројеве; - сабира двоцифрени и једноцифрени број без прелаза у наредну десетицу; - сабира двоцифрени и једноцифрени број са прелазом у наредну десетицу; - одузима једноцифрени број од двоцифреног без прелаза у нижу десетицу; - одузима једноцифрени број од двоцифреног са прелазом у нижу десетицу; - сабира и одузима двоцифрене бројеве без прелаза; - користи математичке изразе сабирци, збир, умањеник, умањилац, разлика приликом рјешавања задатка; - примјењује својства комутативности и асоцијативности; - користи законитост здруживања бројева у сабирању и одузимању;	• Сабирање и одузимање дестица прве стотине; • Сабирање двоцифреног и једноцифреног броја без прелаза; • Одузимање једноцифреног броја од двоцифреног без прелаза; • Сабирање двоцифреног и једноцифреног броја са прелазом у наредну десетицу; • Одузимање једноцифреног броја од двоцифреног са прелазом у нижу десетицу; • Сабирање двоцифрених бројева без прелаза; • Одузимање двоцифрених бројева без прелаза; • Писмено сабирање и одузимање; • Сабирање двоцифрених бројева са прелазом; • Одузимање двоцифрених бројева са прелазом; • Комутативност и асоцијативност сабирања; • Текстуални задаци;

- рјешава једноставне текстуалне задатке; - одређује непознати сабирак, умањеник или умањилац у математичком изразу; - препознаје и користи математички знак за множење; - идентификује да је математичка операција множење као сабирање више једнаких сабирака; - множи бројевима 2 и 5 збрајајући скупове са истим бројем елемената (3*2-три скупа по два елемента); - упознаје се са законитошћу да је сваки број помножен са јединицом тај исти број;	• Непознати сабирак у математичком изразу; • Непознати умањеник-умањилац у математичком изразу; • Знак пута; • Збир више једнаких сабирака као производ; • Множење броја 2; • Множење броја 5; • Множење броја 1;

КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ НАСТАВНИМ ПРЕДМЕТИМА

Наставни програм Математика у трећем разреду у корелацији је са одређеним темама (исходима и садржајима) наставних предмета: Моја околина, Ликовна култура, Музичка култура, Дигитални свијет и Физичко и здравствено васпитање.

НАПОМЕНЕ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ ПРОГРАМА

За успјешно спровођење наставе Математике за трећи разред неопходно је извршити процјену ученичких способности и претходно усвојених знања. Успјешна реализација наставног предмета Математика условљена је познавањем нивоа знања, вјештина, индивидуалних способности и могућности сваког ученика. Познавање на који начин дјеца усвајају наставно градиво, као и који су то чиониоци који одређују њихов успјех, каква је природа и врста тешкоћа у великој мјери утиче на успјешну реализацију наставног предмета. Имајући у виду образовне могућности ученика са којима ради, наставник може детаљно да планира начин реализације наставног предмета Математика при чему уважава њихове способности, вјештине, те спремност за учење и усвајање нових вјештина.

Предложени број часова за наставне теме понуђен је оквирно и могуће га је мијењати у складу са образовним потребама ученика.

Исходи учења за ученике са лаким оштећењем интелектуалног функционисања дефинисани су другачије у односу на исходе учења за ученике типичног развоја па самим тим подразумјевају примјену различитих метода и техника поучавања као и разноликост наставних средстава. Настава Математике треба да буде поткрепљена са што више очигледних, практичних примјера и активности из свакодневног живота како би била смисленија и разумљивија ученицима са лаким оштећењем интелектуалног функционисања. У раду користити што више методе демонстрације и илустрације, кад год је могуће примјењивати амбијентално учење, различите дидактичке материјале, апликације и мултимедијална наставна средстава

Поред усвајања и примјене математичких правила и законитости, циљ Математике као наставног предмета је и развијање интересовања и мотивације за учење, развој свеукупних когнитивних потенцијала, интересовања за откривање и истраживање, те развијање упорности, истрајности, уредности и одговорности у раду.